

Spis treści

Czyje są Prusy Wschodnie?	7
„Niemiecka ziemia” czy „kraj reakcyjnych junkrów”?	7
Polskie, litewskie czy rosyjskie?	11
Gdzie leżą Prusy?	19
„Brus”, Prusowie i początki Prus	19
Ogniem i mieczem?	27
Zakon Niemiecki w Prusach	27
Bitwa 1410 roku	34
Protestanckie księstwo	45
Pruska reformacja i jej znaczenie w Europie	45
Pruscy Litwini i Mazurzy	51
„Sancta Warmia”	59
„Karesujcie Prusaków”	64
Brandenburgia Hohenzollernów i niepokorne Prusy	64
„Anusia z Tharau”. Simon Dach i krąg poetów królewieckich	68
Poddaństwo osobiste, własność ziemska i wojny tatarskie	74
Prowincja czyni króla	80
Koronacja Fryderyka I w Królewcu w 1701 roku	80
Wielka zaraza w latach 1709–1711	86
Pruska tolerancja, obcy przybysze i „repeuplirung”	94
O szkołach i kościołach	99
„Stosowne miejsce” – duchowy legat Prus Wschodnich	101
„Nasz wyrok śmierci”	107
Między upadkiem a nadzieją	107
Czas reform i reakcja	116
Wschodniopruski liberalizm	116
„...tam, gdzie żyją niedźwiedzie i wilki”. W stronę nowoczesności ...	123
Prowincja w Rzeszy Niemieckiej	133
Prusy Wschodnie rozkwitają	133
Wieloletni świat Prus Wschodnich	152

Początek końca Prus: polityka germanizacji	163
„Kulturkampf” na katolickiej Warmii	170
„Jako naród skazani na zagładę”: Kurowie	174
Hindenburg, zbawca Prus Wschodnich	181
Niemiecka prowincja jako teatr działań wojennych	181
Tannenberg	193
Mit i jego narodowa sakralizacja	200
Plebiscyty i sprawa Kraju Kłajpedzkiego	200
Odcięci od Rzeszy	215
Polityczna radykalizacja – Prusy Wschodnie: lekcja pogładowa	247
Pod znakiem swastyki	254
„Strażnicy niemieckiej marchii wschodniej”	254
Germanizacja aż do żałosnego końca	259
Utrata stron rodzinnych i zagłada Żydów	264
„Jesteśmy wyjęci spod prawa!”. Terror i opór	272
Złudny spokój wojennej codzienności	279
Przemilczane i wypierane ze świadomości: obozy koncentracyjne w Prusach Wschodnich	284
Masakra na wybrzeżu Sambii	288
„Exodus”	295
Dziedzictwo na troje podzielone. Prusy Wschodnie	
w Rosji, Polsce i Litwie	307
Zdobycz wojenna – Królewiec	307
„Bracia Polaków?”	322
„Autochtoni” w Kraju Kłajpedzkim	335
„Kraina lasów ciemnych”	342
Wschodniopruskie dziedzictwo w Republice Federalnej Niemiec	342
Wschodniopruskie dziedzictwo w NRD	351
Odkrywajmy na nowo	358
Wybrana literatura	366
Indeks miejscowości	374
Indeks osób	388
Źródła ilustracji	398